

ACC. N:R M. 13457: 1-11.

Landskap: Skåne Upptecknare: Herman Nilson, Härsleholm
Härad: V. Lönne Berättare: " " "
Socken: Staby Berättarens yrke: f.d. järns tj. man
Uppteckningsår: 1954 Född år 1877 i Skärkind

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det späda barnets klädsel och vård. s. 1-11.

LWF 97.

Luf 97.

Det späda Barnets klätsel och vård.Klätsel:

Navel tappar av mjukt linne, linne lagmar, ämnes om soep
linne soepning, och svepet när barnet lindades, de kallades soöbe
glotta, så länge de låg i svepet, de svepte barnet, för att barnet
skulle bli raka och bastanta i benen, ett barn som blev i
unnvänta kjuvbent, eller skepben, då sade de, det barnet har
blivit illa svept, den blivande modern gjorde i ochring under
tiden hon var under havande stänet, där syddes stjärntappar
en avlång linneklud, av mjukt soss till att linda om barnet, och
de fick de vara flera, till ombyte, liksom med navet, stjärntappar,
linden var av flaneln 14 cm bred, 1 1/2 m lång, den skulle de
linda den lille i, och upp under armarna, de döpte ju barnen
ganska tidigt och det var som lindabarn, och då skulle de ju
vara särskilt fint utstydda, men det var nog särskilt mesa
noge i äldre tid, jag såg två lindor och dormässor som ett par
gamla systern gör, som de haft när de döptes de voro födda

Luf 97
1

ACC. N:R M. 13457:2.

den ene 1835 och den andre 1838. Irindan var av mörkbrunt blått
konat med gul glittertråd, och på ena ändan av irindan var insytt
årtalet i glittertråd, lika som vars båda indosorna, mössorna
var sydda av den finaste vita sockerklud konade med röda
band, broderas gula glittertråds ornamenter, dopbräcket skulle
ju vara lite bättre än vanligt, för det kunde vara till en hel barna-
skull, pojkar och flickor, gingo i kjol till de var tre år gamla.
Dopbräcket brukade de i många familjer låna ut sig emellan.
Dopbräcket lades under och kunde vara tillvända i kommande
fall, och märktes med barnets initialer, när barnet gick i kjol
sådes de gick i "stym". När de började hava omvärlande
klädedräkt syddes knäbyxor till pojkar, antingen lammbyxor
eller hela byxor knäppas i sielorna, och bak och fram de knäppes i
en liten väst de hade under och i "gulpen" var ett litet hål så de
kunde få ut den litte "maniken". Flickorna hade knäbyxor, och
kjol helsydd med vidhängande tröja och så ett förstkläde, med en
ett par fickor på, de mödrar som varo påritiga kläpte ut lappar
av kulört tyg i djurform och fästade dem på förstkläden

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

2)

När barnen kom till tre års ålder, började mammorna att kläda flickorna i kost tyg, och inunder hade de linne eller bomulltyg, som fästes i en armbå var ande väst fästes med hakor och snosnor, senare kom byxkotsnappar! Små barn som diade, eller flaskbarn, började sedan de var halvår år gamla klädas i tyg, tunn bomullstyg, och så fick de små 'baby sockor' som bandts vid vristerna och gånstäm tidigt fick de små strimmskor utan klackar! För en gångens tid för några tiotal år sedan var ju barnantalet stort bland arbetare och tjänstemän, såsom man kan nämna den kategorien av barn man uppmärksamt tillsamman med, där varje familj hade en ätta barn och stundom fler! Men de minste ville de om möjligt hava lite bättre klädda i symmetri flickbarn. De äldre barnen såsom om där var flickor, fick den äldre vara barnliga, och så gick det på löpande band! Till fest eller helgdag var ju de mindre bättre klädda! Dödsbräkterna lades undan det var inte mer än en, och den fick följa barnakullen ut! Och även från den många gång ut på lån till någon behövande, och det var som en hjälp till en god vän! Många familjer gjorde spådbarnskläder! För de tänkte att här kommer nog fler, tanken att ransonera varje barn

Spötsel och Wård.

Navessträngen förbinds med ett mjukt, löst fört mjukt timmeband, och pålades flannels lapp runt överskruset med smält smör, det hade sin goda teke förmåga! Navessträngen som anfallet från nog först till "anfallet".

I början efter barnets födelse, och som diäbarn och friskt bar det mycket, och som tindebarn, så kunde det trändas att de blöta i töjjan och ändå ser men stundom, väskade det på maten, och då var orsaken att barnet var vätt, då fick modern säga av det och byta om, och få loss på sig, och då innan berättades det på kroppen det var för att ej där skulle bli någon urinsyra på kroppen som kunde irriteras det språda barnskinnets när barnet blivit om-svept, så visste det sin sättskuten, och när det kommit till sin modern beröst, och när det blivit belälet somnade det strax. Det var en lycka för en moder den som hade gått om di, och barnet hade matbegär, än de mödrar som fick föda sina barn med flastmjölk, och det många arbetes som kom till, flastarns noga rengöring, och noggrannheten ^{med} mjölkens behandling. Barnets rengöring barnet berättades i lummigt vatten och alltid, en tvättvagn som när den kom i bruk, var ett en god hjälp, innan det kom i bruk hade

ACC. N:R M. 13457:5.

De mjuka timmeduk, en liten papper, påse med rotatmjöl, lade i en liten sydd påse av tunn tyg, den dustade den lille i mellan benen, och i arden, för att den lille skulle bli sällig, när det lilla barnet var trötta och i ordning, och han låg kvar i sängen, då låg den lille och mjöl och satte benen i vädret, och tog med sina små händer efter sina små fötter. Det har hänt att unga mödrar i olycksfall, och i djupa sömn, kommit till orsaken med armen att lägga över barnet, eller, fått något av sängständerna, som blivit barnet.

När barnet var några månader, lades barnet i vaggan! När de de bäddade i sängen till den lille, lades den på en kudde, och omsvept med ett mindre timmeduk, barnet låg vid modern vänstra sida! När barnet låg i vaggan om natten, de band ett förklädsband över det lilla sängtäcke, för att barnet inte skulle falla ur vaggan!

5) Vad kallades digivirningen, det kallades att barnet "trattade" Vid mjölkstockning var någon erfaren kvinna som var kunnig i sådana förhållande, de diade den beövande kvinnan, och drog di av bröstet. Men även kunde bröstvårdar inträffa, då tog de tuktunniga kvinnor, och ordinerade en salva av friska ringblommor.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

ACC. N:R **M. 13457:6.**

med färskt osaltat smör, som sammanblandades och lades på den
bröskvitten, där bollen bestod, det hade en helande verkan. Föstrade blommor
av samma växt var bra för närvarande och blodfattiga kvinnor, "ringblommor"
benämnd "Solsiekan". När barnet blev några månader lades det i vaggan, och
många mödrar sydde madrasser som de fyllde med flockade ormbudsblad
"ej möj bräcken" barnet kom vädra i sömn. Och dessa stöppade madrasser
lades i vaggan, dessa blad hade en helande inverkan på större barn, som
hade symtom till "stöpflor" en början till "tuberkler". Över madrassen lades
ett mindre täcke, och över barnet ett mindre täcke eller, vid behov möj
bygga en kudde över, och ett band mörkrets moderens strumpband band
över kudden i vaggan, för att barnet inte skulle spärra väcks kudden,
vaggan stod intill sängen i moderens räckhåll, barnet gjorde sig
uppmärksam på stunden om natten, och ville brava di, eller också
kunde fattas något, som mödrar sade när barnet skrek, men strax efter
tysnade, det drönde, ny är det över, sinna mjötken så det ej kom igen,
då fick de taga flaskan, men de försäkte att hjälpa upp förhållandet
så dien kom igen, men också var förhållandet att modern var bliven
gravid, och då slutade dien, och det barnet blev lite tillbakasatt då

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6

6)

ACC. N:R M. 13457:7.

Digivningen var hållit som det mest livgivande, och lands-
bygg kvinnas, med den tidens smula föda gav mödrarna stöd
med de, och de höll det stort att deras barn hade fått moderns
mjölk, de räknades att bli de kraftigaste folket, och de som
voro uppfostade med flaskmjölk, ansågs med den tidens ögon
tillbadesatta, och barn som diade kunde hålla på med det till
de var i tre års åldern, som de taledo om en pojke som var i nämnda
ålder, sade till sin mor när hon kom hem från sitt arbete, Mor
sitt bräskona: "Ja vitt pappa" det blev ett löjande ord i byggen,
men sedan pojken blev större, så om händelsen kom på tal:

Då sade modern, ja ni får säga vad ni vill, förr den
pojken blev den kraftigaste och duktigaste i hela "glotta kullen"
av vändningen, gick i flesta fall ganska snart fritt, på
landet hade de i landbruket familjerna mjölken till rått, och
innan mejjeri/valteringen kommit igång mesat allmänt,
då kammade de sitt smör hemma! Så hade de bröd i mjölk,
och gav barnen mjölkbränsor, "mjölkbränsor" var mycket
omtalat som första diet, och även de mindre, tuggade de en smörgås-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

som de lade i en timmedukstapp, och svepte ihop den till en ludd
 och band an den, det hade barnet att suga på, Sjå lösa barnet
 att hålla sig fast, var ett svårt problem, det kunde följa dem in
 i ströåttern, barnet som var i den äldre och vätte i om maten, det
 lade också vissa orsaker, på landet var det mycket brukligt med
 potatis och sitt till aftonvard, och barnen fick äta vad de äldre
 åt, och åt de då saltt sitt, så drack de sedan vatten, eller mjölk, för
 att släcka törsten, och det hade en viss skuld till att barnen "urinerade"
 i sängen om natten. Ja småbarn fick uppfostras mycket med
 med visor i vagnen, och senare när de kunde krypa eller gå
 då fick de rida samta på fars, eller mors, eller av närmaste
 anförvanter, var det första barnet en flicka, så när hon blev stor
 så hon kunde vara mor till hjälp blev hon barnmjökan till de andra,
 och stundon fick tospare flickorna ut till andra bondfamiljer
 som barnmjökan, såväl som pojkar de fick ut till bönderna
 och pojkar: när barnet var en sex månader började barnet
 att krypa på golvet, åtta eller nio månader var där barn
 som började att ta de stajplande stegen

När barnet krypat på golvet, och föräldrarna sett att barnet ville
börja resa på sig, så tog en av dem barnet i släande ställning, men
med stöd i ryggen, efter en tid kunde barnet stå själv, förste gån-
gerna, var det lite tafatt det stod som i balansgång, men så var
det kvat och stod utan stöd, det var ett särskilt moment
när barnet kunde stå själv, föräldrarnas utrop, men se nu
står barnet "dall"-sade de, sedan en tid framåt, var föräldrarna
på ett steg från varandra, och den som skulle mottaga barnet sträckte
ut armarna, de stegen voro glädjande för föräldrarna, här var också
barn som voro försigtiga, de besöp på golvet till en dörr som
var öppen, så tog de i dörrkrammen och reste upp sig, då såg de
efter om någon såg det så de skulle få beröm. Sedan barnet
kunde börja att gå lite, så blev det ett bekymmer för modern,
för sedan ville barnet ha fett så mycket det såg, och i munnen
med det, i äldre tid när de brukte kaffe på glasflaskor, och
de voro uppställda i körg på yttre kanten av bordet, det var något
särskilt märkvärdigt, många barn har vräkt kaffeflaskan
över sig, och förorsakat olyckor, mer och mindre skällade

Barnen som små buras de, och det var ej nära vägar alltid,
de som bodde i strogsonarker, och fick bära sina små barn
i milsträcker, och de buras alltid barnen på armarna! Någon
kändig familjefader kunde göra en trille ^{vagn} det var ett äpplen
i läbleform, med ett par utskurna träjul, och så en lång
en knapp till stracket att draga i, sedan från de fuskjuliga
barnbräror, där kunde de bädda ned barnen, så från
träjuliga barnbräror. Smekmann sparades inte "sötma"
lille därtill vän, barnen leka, finges lekka, tumme-fot, stickenott,
längeman, Staffrian, lillpappor i ämmen. Modern var den som först
och sist, och tillhjälp lösvaldas om de var i tvivel, eller den äldsta
dottern, och fadern när hans till inte var upptaget av annat.
Han satte barnet på sitt knä, och sjöng visan, rida ranta hästen
heter blomka, vart skall vi ridas? Till en liten jurga, hon skall
heta Anna Magreta den tjocka, och fetta, När vi frammet dit,
var där ingen hemma, utan en gammal häring, som satt och
potte böns, så stora som ^{konor} - en till dej och en till mej,
och och en till alla våra Lassar.

Och höll barnet på knäet och sjöng benet gick upp och ned,
igalopp, så ruder busarna, sedan om värlade sätningen
upp och ned: Så skungga bönderna: En barnvisa som
sjöng för barnet: Var. Päven raskar över isen:

Och när barnet skulle komma i sömn, John Blunds
visan: Ulloräksten stråpliga barn.

Efter barnets födelse och sedan det blivit vederbörstigen
dött hade modern att i kyrkorådet närvaro i kyrkans-
sakernas vederbörstigen skriftras: Och prästen var många
gång i detta avseende nog så seer. Det var att modern brände
sig ringakstad, förbisedd. Bennes lott var ofäst den seerare
Möjliga. Vanligen tillhörde hon ett fattigt hem. Hon fick
då övertamma barnet åt föräldrarnas uppfostran och vård.
Eller också fick hon utackordera åt andra, medan hon själv
strävade för att betala det månathiga underkallet. I när-
fall, av tro fick hon ingenting av barnafadern. Joke Simon
svor denne sig fri vid härads tinget. Blev det flera barn
måste komunen ingripa, och utackorderades på socknen: